

1.2 ฟังก์ชัน

1.2 ฟังก์ชัน

ความสัมพันธ์ที่ สมาชิกแต่ละตัวในโดเมนมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในเรนจ์เพียงตัวเดียว เป็นความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญและใช้มากในคณิตศาสตร์ จะเรียกความสัมพันธ์ที่มีสมบัติดังกล่าวว่า **ฟังก์ชัน (function)** ซึ่งนิยามดังนี้

บทนิยาม 6

ฟังก์ชัน คือ ความสัมพันธ์ซึ่งคู่อันดับสองคู่อันดับใด ๆ ของความสัมพันธ์นั้น ถ้ามีสมาชิกตัวหน้าเหมือนกันแล้ว สมาชิกตัวหลังต้องเหมือนกัน

จากบทนิยามกล่าวได้ว่า ฟังก์ชัน f คือ ความสัมพันธ์ ซึ่งสำหรับ x, y และ z ใด ๆ ถ้า $(x, y) \in f$ และ $(x, z) \in f$ แล้ว $y = z$
ดังนั้น ถ้ามี x, y และ z โดยที่ $(x, y) \in f$ และ $(x, z) \in f$ แต่ $y \neq z$ จะได้ว่า f ไม่เป็นฟังก์ชัน

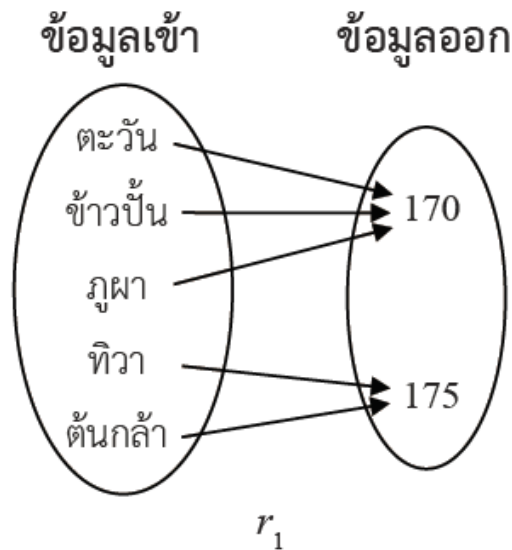

1.2 ฟังก์ชัน

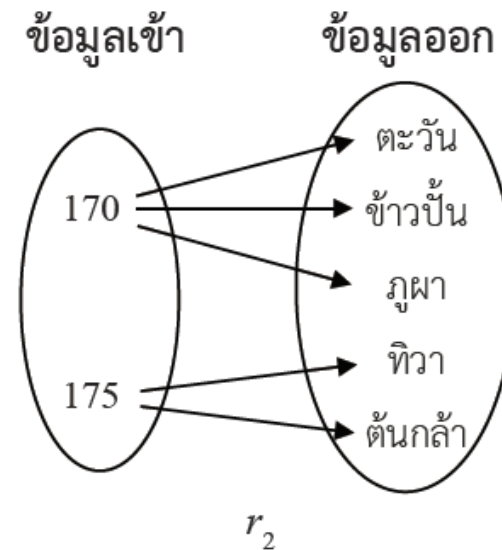
ตัวอย่างที่ 7

จากแผนภาพที่กำหนดให้ต่อไปนี้ จงพิจารณาว่าความสัมพันธ์ใดเป็นฟังก์ชัน

1)

2)

1.2 ฟังก์ชัน

ตัวอย่างที่ 8

กำหนดความสัมพันธ์ต่อไปนี้ จงตรวจสอบว่าความสัมพันธ์ใดบ้างเป็นฟังก์ชัน

1) $r = \{(1, a), (1, b), (2, a), (3, c)\}$

2) $f = \{(x, y) \mid y = x^2 + 1\}$

3) $g = \{(x, y) \mid y^2 = x\}$

1.2 ฟังก์ชัน

ตัวอย่างที่ 9

ให้ $r = \{(x, y) \mid y^2 = x\}$ จงพิจารณาว่า r เป็นฟังก์ชันหรือไม่

1.2 ฟังก์ชัน

ข้อตกลง ในกรณีที่ความสัมพันธ์ f เป็นฟังก์ชัน จะเขียน $y = f(x)$ แทน $(x, y) \in f$ และเรียก $f(x)$ ว่าเป็น ค่าของฟังก์ชัน f ที่ x อ่านว่า เอฟของเอกซ์ หรือ เอฟเอกซ์ เพื่อความสะดวก บางครั้งจะกล่าวถึง “ฟังก์ชัน $f(x)$ ” โดยละไว้ในฐานที่เข้าใจว่ากำลังกล่าวถึงฟังก์ชัน f ที่มีค่าของฟังก์ชันที่ x เป็น $f(x)$

1.2 ฟังก์ชัน

ตัวอย่างที่ 10

กำหนดฟังก์ชัน $f(x) = x^2 - x + 2$ จงหา $f(-2)$, $f(0)$, $f(1)$ และ $f(a)$ เมื่อ $a \in \mathbb{R}$

1.2 ฟังก์ชัน

ตัวอย่างที่ 11

กำหนดฟังก์ชัน $f(x) = \frac{\sqrt{2-x}}{x}$ จงหา $f(-2)$, $f(0)$, $f(1)$ และ $f(3)$

1.2 ฟังก์ชัน

จากตัวอย่างที่ 11 จะเห็นว่า ฟังก์ชัน f หาค่าได้ที่บางค่า x แต่ไม่นิยามที่บางค่า x เซตของค่า x ซึ่งฟังก์ชัน f หาค่าได้ที่ x เรียกว่าโดเมนของฟังก์ชัน f และเซตของค่าของฟังก์ชัน f ที่เป็นไปได้ทั้งหมด เรียกว่าเรนจ์ของฟังก์ชัน f

กล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าโดเมนและเรนจ์ของฟังก์ชัน f คือโดเมนและเรนจ์ของความสัมพันธ์ซึ่งเป็นฟังก์ชัน

1.2 ฟังก์ชัน

ตัวอย่างที่ 12

กำหนด $f(x) = \frac{\sqrt{2-x}}{x}$ จงหาโดเมนของ f

1.2 ฟังก์ชัน

ตัวอย่างที่ 13

จงหาโดเมนและเรนจ์ของฟังก์ชันต่อไปนี้

1) $f(x) = -2x^2$ 2) $g(x) = \frac{1}{x}$ 3) $h(x) = \sqrt{x}$

